ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 88.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Κορινθίους Β΄. ἐπιστολῆς Παύλου (ΣΤ΄. 1 -10)

Ἀδελφοί, συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. Λέγει γάρ. Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. Ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι· ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Πατρικὰς συμβουλάς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀλλὰ καὶ ἐνθάρρυνσιν σπουδαίαν δίδει εἰς ἡμᾶς ὁ Θεῖος Ἀπόστολος διὰ τῆς περικοπῆς, τὴν ὁποίαν ἠκούσαμεν. Συμβουλάς, διὰ νὰ ζῶμεν καὶ νὰ πολιτευώμεθα ὡς ἀληθεῖς μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος, διὰ νὰ μὴ ματαιώσωμεν τὴν χάριν τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἐν τῷ ἱερῷ Βαπτίσματι καὶ διὰ τῶν λοιπῶν ἱερῶν Μυστηρίων. Ἐνθάρρυνσιν διὰ τῆς ὑπομνήσεως τοῦ Χριστιανικοῦ του βίου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέποντες νὰ λαμβάνωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀπαιτούμενον θάρρος διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς, τὸν ὁποῖον ἀγωνιζόμεθα ἐν τῷ παρόντι προσκαίρῳ βίῳ. Παρακαλῶ—λέγει—ὑμᾶς νὰ ἔχητε μεγάλην φροντίδα καὶ προσοχὴν εἰς τὸν βίον σας, διὰ νὰ μὴ μείνῃ τὸ χάρισμα τῆς πίστεως, τὸ ὁποῖον ἐλάβετε παρὰ τοῦ Θεοῦ «κενόν», ἄνευ ἀποτελέσματος, ἄνευ καρπῶν σωτηρίων. Τὴν παράκλησιν δὲ ταύτην ὑποβοηθῶ διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ βίου μου. Διότι, καθὼς λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου, ἀποδέχεται εἰς πάντα καιρὸν τὰς δεήσεις καὶ παρέχει τὴν θείαν βοήθειάν του πρὸς σωτηρίαν· τώρα δέ, ὅπου ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Σωτήρ, εἶνε καιρὸς κατάλληλος διὰ ν' ἀπολαύσωμεν τὴν σωτηρίαν μας. Καὶ ἐξιστορεῖ ἐν περιλήψει πῶς ἐργάζεται καὶ πῶς ζῇ. Ποτὲ—προσθέτει—εἰς καμμίαν περίστασιν δὲν ἔδωκα αἰτίαν σκανδάλου, διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῇ ἡ ἱερὰ διακονία τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου· ἀλλ' εἰς πᾶσαν περίστασιν συνιστῶ καὶ ἀποδεικνύω τὸν ἑαυτόν μου ὡς ὑπηρέτην τοῦ Θεοῦ μὲ μεγάλην ὑπομονὴν εἰς τὰς στενοχωρίας, εἰς τὰς ἀνάγκας, εἰς τοὺς διωγμούς, εἰς τὰς πληγὰς καὶ τὰς φυλακίσεις, τὰς ὁποίας ὑπέφερα, εἰς τὰς ἀκαταστασίας, εἰς τοὺς κόπους, εἰς τὰς ἀγρυπνίας καὶ νηστείας. Καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ὑπέφερα μὲ καθαρότητα ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, μὲ γνῶσιν τῶν θείων ἀγαθῶν, μὲ μακροθυμίαν, μὲ χρηστότητα, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἀγάπην ἀληθῆ καὶ εἰλικρινῆ, λέγων καὶ διδάσκων τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ὡς ὅπλον ἔχων τὴν δικαιοσύνην τόσον εἰς τὰ καλὰ ὅσον καὶ εἰς τὰ κακά, καὶ ἐδοξάσθην καὶ ἠτιμάσθην καὶ ἐπηνέθην καὶ ἐκατηγορήθην, καὶ ὡς πλάνος καὶ ὡς ἀληθὴς ἐχαρακτηρίσθην, καὶ ὡς ἄσημος καὶ ὡς γνωστός, καὶ εἰς θάνατον κατεδικάσθην, ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ζῶ, καὶ εἰς τιμωρίαν ἀλλὰ δὲν ἀπέθανον· καὶ λύπας ὑπέφερα, ἀλλὰ πάντοτε χαίρω, καὶ πτωχὸς εἶμαι, ἀλλὰ πολλοὺς πλουτίζω, καὶ ἐνῷ δὲν ἔχω τίποτε, εἶνε ὅλα εἰς τὴν κατοχήν μου.

Μεγάλην καὶ ἀδιαφιλονείκητον ἐπίδρασιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί ἔχει τὸ ἔμπρακτον παράδειγμα ἐκ μέρους τῶν διδασκάλων πρὸς τοὺς διδασκομένους, τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς ἀρχομένους, τῶν ποιμένων πρὸς τοὺς ποιμαινομένους, τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα, τῶν ἀνωτέρων μὲ μίαν λέξιν πρὸς τοὺς κατωτέρους. Καὶ τὴν ἀκαταμάχητον ταύτην δύναμιν καλῶς γνωρίζων ὁ θεοφώτιστος Ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει τὸν ἑαυτόν του

ὡς παράδειγμα ζῶν καὶ ἔμπρακτον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θείας διδασκαλίας του, μάθημα σπουδαιότατον παρέχων εἰς ἡμᾶς περὶ τοῦ τρόπου, περὶ τῆς μεθόδου, κατὰ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ διδάσκωμεν, νὰ κυβερνῶμεν, νὰ συμβουλεύωμεν ἀποτελεσματικῶς. Μάθημα, τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν ν' ἀποδεχθῶμεν καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὸν βίον του ἕκαστος ἀναλόγως καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν θέσιν του, πρὸς τὸν προορισμόν του, πρὸς τὸ ἔργον του. Ἡ εἰς λόγους μόνον περιοριζομένη διδασκαλία, ἂν μὴ συνοδεύηται καὶ ἀπὸ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν διδασκομένων ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος εἶνε ἄγονος, ἄκαρπος, εἶνε, ὡς νὰ μὴ γίνεται. Καὶ πολὺ δικαίως. Διότι οἱ λόγοι, ὅσον καλοὶ καὶ ἂν εἶνε, εἶνε πάντοτε λόγοι, εἶνε κάτι τι ἀφῃρημένον, καὶ τὰ ἀφῃρημένα πολὺ δυσκόλως ἀποδεχόμεθα ὡς ἄνθρωποι, θέλοντες πράγματα συγκεκριμένα, πραγματικά, ψηλαφητά, ὁρατά, καὶ μόνον εἰς αὐτὰ δίδομεν πίστιν καὶ προσοχήν, καὶ μόνον αὐτὰ ἠμποροῦν νὰ ἔχουν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας ἡμῶν. Διὰ νὰ μεταδώσῃ τις μίαν ἀλήθειαν, πρέπει αὐτὸς πρῶτος νὰ τὴν πιστεύῃ· ἀποδεικνύει δὲ ὅτι τὴν πιστεύει μὲ τὰ ἔργα του, εἰς τὸν βίον του.

Παρακαλεῖ ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα «μὴ εἰς κενὸν δέξασθαι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ». Ἀλλὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς παρακλήσεως, τῆς πατρικῆς ταύτης συμβουλῆς του προβάλλει τὸν ἑαυτόν του παράδειγμα, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλον τὸν ἀποστολικὸν βίον του, ὄχι μόνον δὲν ἔδωκε ποτὲ ἀφορμὴν νὰ «μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία» τὸ ἀποστολικὸν ἔργον του, τὸ κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ «ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι, ἐν μακροθυμίᾳ ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ» ἀφωσιώθη εἰς τὴν ἱεράν του διακονίαν «ἀσθενῶν μετὰ τῶν ἀσθενούντων, πυρρούμενος μετὰ τῶν σκανδαλιζομένων» (Β΄ Κορ. ΙΑ΄ 19), γινόμενος «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ» (Α΄ Κορ. Θ΄ 22). Διδάσκει διὰ λόγου τὰς θείας ἀληθείας, τὰς ὑψηλὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ ἐφαρμόζει αὐτὰς δι' ἔργων ἐν τῷ βίῳ του, ἀποδεικνύων ἐμπράκτως ὅτι ὅσα ἔλεγεν ἡ γλῶσσά του, τὰ ἐπίστευεν ἡ καρδία του, τὰ ἀπεδέχετο ὁ νοῦς του, καὶ τὰ ἐφήρμοζεν εἰς τὴν ζωήν του. Καὶ ἡ δύναμις αὕτη τῶν πραγμάτων, ἡ ἀκαταμάχητος αὕτη δύναμις τῶν ἔργων, ἐπέδρα θαυμασίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ τῶν μαθητῶν του Χριστιανῶν. Ἰδού, ἀγαπητοὶ Χριστιανοί, ὑπόδειγμα, πρὸς τὸ ὁποῖον χρεωστοῦμεν νὰ συμμορφωνώμεθα, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχουν ἀποτέλεσμα αἱ συμβουλαί μας, αἱ διδασκαλίαι μας. Ἰδοὺ ὑπογραμμὸς πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ κανονίζωμεν τὸν ἐπίγειον βίον μας ὅλοι ἀνεξαιρέτως, πνευματικοὶ ποιμένες, ἄρχοντες, διδάσκαλοι καὶ γονεῖς. Νὰ προβάλλωμεν ἐν παντὶ τοὺς ἑαυτούς μας ζῶσαν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν διδασκαλιῶν μας. Ἐὰν δὲν τὸ κάμνωμεν αὐτό, τότε

ἡ διδασκαλία μας ἀποβαίνει «εἰς κενόν», τότε διδάσκοντες γινόμεθα «χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον», τότε ματαίως κοπιάζομεν, οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ κόποι μας μένουν ἀτελεσφόρητοι!

Ἄς φαντασθῶμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἕνα κήρυκα τοῦ θείου λόγου, ὁ ὁποῖος διδάσκει μὲ ὡραίους λόγους τὴν ἀγάπην, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐμφωλεύει τὸ μῖσος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ χείλη ἔχει πάντοτε τὴν χριστιανικὴν αὐτὴν ἀρετήν, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργα του ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον. Ὑποθέτομεν ἆρά γε ὅτι ἡ διδασκαλία του θὰ ἔχῃ καρπόν; Ὑποθέτομεν ἆρά γε ὅτι αἱ τετορνευμέναι φράσεις του, αἱ ὡραῖαι ὁμιλίαι του περὶ ἀγάπης θὰ φθάσουν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν του, νὰ τὰς μαλάξουν, νὰ τὰς συγκινήσουν, διὰ ν' ἀποδεχθοῦν τὰ διδασκόμενα καὶ νὰ τὰ ἐφαρμόσουν εἰς τὸν βίον; Ἀδύνατον· διότι λείπει τὸ ἰσχυρότατον καὶ πειστικώτατον ἐπιχείρημα τοῦ παραδείγματος τοῦ ἱεροκήρυκος. Ἄς φαντασθῶμεν ἕνα ἄρχοντα, ἕνα δικαστήν, ὁ ὁποῖος ἐτάχθη διὰ νὰ περιφρουρῇ καὶ προστατεύῃ τὸ δίκαιον τῶν ἀρχομένων, διὰ νὰ ἐπιτηρῇ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν κειμένων Νόμων, ἀλλ' αὐτὸς ἐν τῷ βίῳ του καταπατεῖ τὸ δίκαιον, δὲν τηρεῖ τοὺς Νόμους, ἀδικεῖ καὶ παρανομεῖ. Ὑποθέτομεν ἆρά γε ὅτι οἱ μαθηταί του θ' ἀποδεχθοῦν καὶ θὰ ἐφαρμόσουν εἰς τὸν βίον των διδάγματα, τὰ ὁποῖα εἶνε ὅλως ἀντίθετα πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διδάσκοντος; Ἀδύνατον· διότι λείπει ἡ ἀκαταμάχητος δύναμις τοῦ παραδείγματος. Ἄς φαντασθῶμεν τέλος γονεῖς, οἱ ὁποῖοι διδάσκουν τὰ τέκνα των διὰ λόγου πᾶσαν ἀρετήν, καὶ ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ των εἶνε βλάσφημοι, ψεῦσται, κλέπται, ἄδικοι καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὑποθέτομεν ἆρά γε ὅτι καὶ τούτων ἡ διὰ λόγων διδασκαλία θὰ ἔχῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα; Ἀδύνατον· διότι καὶ εἰς αὐτοὺς λείπει τὸ ἰδικόν των παράδειγμα. Καὶ ποιμαινόμενοι, καὶ ἀρχόμενοι, καὶ μαθηταί, καὶ τέκνα, ἀκολουθοῦν μᾶλλον τὰ ἔργα παρὰ τοὺς λόγους, μιμεῖται περισσότερον τὰς πράξεις παρὰ τὴν διδασκαλίαν, καὶ ἀκούοντες τὴν δι' ὡραίων λέξεων καὶ φράσεων γινομένην διδασκαλίαν μένουν ἀπαθεῖς καὶ ἀσυγκίνητοι, ψιθυρίζοντες καθ' ἑαυτοὺς «διδάσκαλε, ποῦ δίδασκες καὶ νόμον δὲν ἐκράτεις»!

Θέλομεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, νὰ μὴ «μωμηθῇ ἡ διακονία» ἑκάστου ἐξ ἡμῶν; Νὰ συνιστῶμεν καὶ ν' ἀποδεικνύωμεν «ἐν παντὶ ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διακόνους». Θέλομεν δῆλα δὴ ὄχι μόνον νὰ μὴ κατηγορώμεθα ὡς ἀσυνεπεῖς ἐν σχέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν μας, πρὸς τὰς συμβουλάς μας, πρὸς τὸ ἔργον μας, ἀλλὰ καὶ νὰ φέρῃ καρπὸν αὕτη, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνωνται δεκταὶ αὗται, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτιμᾶται ἀληθῶς τοῦτο; Νὰ στηρίζωμεν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ βίου μας, τῶν πράξεών μας. Νὰ διδάσκωμεν διὰ λόγου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐφαρμόζωμεν ἐν τῇ πράξει. Ν' ἀποδεικνύωμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ συμφέρον τῶν διδασκομένων ἀληθειῶν διὰ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς εἰς τὸν βίον μας. Νὰ διδάσκωμεν τὴν χριστιανικὴν

ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ νὰ κάμνωμεν ἔργα ἀγάπης. Νὰ διδάσκωμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς Νόμους, ἀλλὰ καὶ νὰ εἴμεθα δίκαιοι καὶ εὐπειθεῖς εἰς τοὺς Νόμους. Νὰ διδάσκωμεν τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ καὶ νὰ εἴμεθα πραγματικῶς εὐσεβεῖς. Νὰ διδάσκωμεν πᾶσαν ἀρετήν, ἀλλὰ καὶ νὰ εἴμεθα ἀληθῶς ἐνάρετοι. Νὰ εἴμεθα μὲ ὀλίγας λέξεις ὄνομα καὶ πρᾶγμα Χριστιανοί. Οὕτω δὲ ζῶντες καὶ πολιτευόμενοι χωρὶς ἀμφιβολίαν καὶ τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ ὑπερκόσμια ἀγαθὰ θὰ ἀπολαύσωμεν. Ἀμήν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΒΔΟΜΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ε΄. *«Οὐ μοιχεύσεις».*

Τίνα τὰ μέσα, δι᾿ ὧν δυνάμεθα νὰ καταπολεμῶμεν τελεσφόρως τὰ σαρκικὰ ἁμαρτήματα; Ἰδοὺ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς ἡμῶν ὁμιλίας.

Πρῶτον μέσον εἶναι, ἡ σκέψις ἐπὶ τῆς αἰσχρότητος τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν· ἡ τοιαύτη ὥριμος μάλιστα σκέψις εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐμποιήσῃ ἡμῖν φρίκην. Καὶ τῷ ὄντι· Ὑπάρχει πρᾶξίς τις ἄλλη αἰσχροτέρα; ὑπάρχει πρᾶξίς τις ἄλλη, ἥτις ἀναβιβάζει τὸ ἐρύθημα τῆς αἰσχύνης καὶ ἐντροπῆς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου προσώπου; Ὁ παρασυρόμενος ὑπὸ τῶν ἀκαθάρτων ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκὸς καταντᾷ εἰς ἀποκτήνωσιν, διότι ἀκολουθεῖ τυφλῶς τὰς κτηνώδεις τοῦ σώματος ὁρμάς· οὗτος εἶναι ὁ ἐν τιμῇ ὢν ἄνθρωπος, ὅστις καταπατῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν, εἰς ἣν ἀνύψωσεν αὐτὸν ὁ Θεός, κατέρχεται εἰς τὴν τάξιν τοῦ κτήνους, καθὼς λέγει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ: *«ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε· παρασυνεβλήθη » τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς».* Τίς ἄνθρωπος ἤδη, καὶ μάλιστα Χριστιανός, σκεπτόμενος καὶ μελετῶν τὴν αἰσχρὰν ταύτην τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡγιασμένου μάλιστα Χριστιανοῦ κατάπτωσιν θὰ καταδεχθῇ νὰ ἀφήσῃ ἑαυτὸν ὅπως παρασυρθῇ εἰς οἱονδήποτε τῆς σαρκὸς ἁμάρτημα;

Δεύτερον μέσον εἶναι ἡ μετ᾿ ἐπιστασίας καὶ προσοχῆς μελέτη τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν, τὰς ὁποίας ἠριθμήσαμεν καὶ περιεγράψαμεν εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν ἡμῶν. Κατόπιν τοιαύ-

της μελέτης θὰ τολμήσῃ τις νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀξίαν ἑαυτοῦ ὡς ἀνθρώπου; θὰ δεχθῇ νὰ θυσιάσῃ καὶ ἀπαρνηθῇ τὴν ἑαυτοῦ πίστιν ὡς Χριστιανοῦ; θὰ δεχθῇ νὰ θυσιάσῃ τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν, τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ὑγείαν αὐτοῦ; θὰ δεχθῇ τέλος νὰ θυσιάσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν καὶ καταδικάσῃ ταύτην *«ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι δεύτερος θάνατος;»* Οὐδεὶς μελετῶν ἐπισταμένως τὰς φοβερὰς ταύτας συνεπείας τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν δύναται νὰ καταντήσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν παραφροσύνης καὶ ἀποκτηνώσεως. Λοιπὸν μέσα προφυλάσσοντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀκαθαρσίας τῆς σαρκὸς εἶναι ἡ μελέτη πρῶτον τῆς αἰσχρότητος αὐτῆς καὶ δεύτερον τῶν ὀλεθρίων καὶ ἀνεπανορθώτων καταστροφῶν σώματος καὶ ψυχῆς, ἃς κατ' ἀνάγκην ἀναπόδραστον συνεπάγεται.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν μέσων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ ἐγρήγορσις, ἡ νέκρωσις τῆς σαρκὸς, ἡ φυγὴ, ἡ προσευχὴ, ἡ προσέλευσις εἰς τὴν Μετάληψιν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

Ὀφείλομεν νὰ γρηγορῶμεν *«Γρηγορεῖτε,* ἐντέλλεται αὐτὸς ὁ Σωτὴρ, » *ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν».* *«Γρηγορήσατε,* παραγγέλλει ὁ Ἀπό- » στολος Πέτρος, *ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος,* » *περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ».* *«Γρηγορεῖτε»* οἱ πάντες καὶ μάλιστα πάντοτε καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς ἡλικίας ὑμῶν, διότι εἰς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην εὐκόλως παρασύρονται καὶ γέροντες, ὅπως συνέβη εἰς τὸν Σολομῶντα, καὶ ἄνδρες ὥριμοι τὴν ἡλικίαν, ὅπως συνέβη εἰς τὸν Δαυῒδ, καὶ νέοι καὶ μάλιστα οἱ νέοι, διότι οὗτοι εὐκόλως δελεάζονται καὶ σαγηνεύονται ὑπὸ τῶν παθῶν τῆς σαρκός· *«Γρηγορεῖτε»*, διότι ἐν ταῖς μάχαις ἐκεῖνος ὁ στρατὸς ἀναδεικνύεται νικητὴς, ὅστις γινώσκει νὰ γρηγορῇ καὶ νὰ προκαταλαμβάνῃ τὸν ἐχθρόν. Ὁ φοβερώτερος τῶν ἡμετέρων ἐχθρῶν, καθ' οὗ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μαχώμεθα εἶναι ἡ ἡμετέρα σάρξ. Εἰς τὰς μάχας δὲ ταύτας τὸ πρῶτον σωτήριον ὅπλον καὶ τὸ πρῶτον καθῆκον ἡμῶν εἶναι νὰ γρηγορῶμεν *«Γρηγορεῖτε».*

Ὀφείλομεν *«νὰ νεκρώσωμεν τὰ μέλη ἡμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς».* Ἡ νέκρωσις εἶναι χριστιανικὴ ἀρετὴ, ἥτις μακρύνει ἡμᾶς τῶν ἀπηγορευμένων ἡδονῶν καὶ χαλιναγωγεῖ καὶ ρυθμίζει τὰς ἐπιτρεπομένας, διὰ νὰ κατορθώνῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι πάντοτε κύριος ἑαυτοῦ. Ὁ ἐχθρός, ὃν ἔχομεν νὰ πολεμήσωμεν εἶναι ἐχθρὸς ἐσωτερικὸς, εἶναι ἐντὸς ἡμῶν, ὁ ἐχθρὸς εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, εἶναι ἡ σὰρξ ἡμῶν. Τὴν σάρκα λοιπὸν ταύτην, ἥτις εἶναι ἡ ἑστία τῆς ἁμαρτίας, ὀφείλομεν νὰ δαμάσωμεν, νὰ ἐξασθενίσωμεν, νὰ περιστείλωμεν τὰς ὁρμὰς καὶ τὰ σκιρτήματα αὐτῆς διὰ τῆς ἐγκρατείας, τῆς νηστείας, τῆς ἐργασίας. Αὐτὸ τοῦτο ἔπραττε καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις λέγει· *«ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ»*,

τ. ε. ἐγκρατεύομαι καὶ διὰ τῆς ἐγκρατείας δαμάζω καὶ δουλαγωγῶ τὸ σῶμά μου.

Ὀφείλομεν νὰ *φεύγωμεν* τὴν ἁμαρτίαν τῆς σαρκὸς ἀντὶ πάσης θυσίας. Τοῦτο ἐντέλλεται ἡμῖν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος· «*φεύγετε τὴν πορ-» νείαν*». Εἰς τοὺς πολέμους τῆς σαρκὸς τὴν νίκην αἴρει ὁ φεύγων, ὁ τρεπόμενος εἰς φυγήν. Τὸ ἀποτελεσματικὸν καὶ σωτήριον τῆς φυγῆς ἐν τοιούτοις κινδύνοις μανθάνομεν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ σώφρονος Ἰωσὴφ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰακώβ. Τούτου ἠράσθη ἐμμανῶς ἡ σύζυγος τοῦ κυρίου αὐτοῦ Πετεφρῆ καὶ ἐβίαζεν αὐτὸν ἵνα ἁμαρτήσῃ μετ' αὐτῆς. Ὁ Ἰωσὴφ εἶπε τότε εἰς αὐτήν, «*καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, καὶ » ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;*» Ἀλλ' ἡμέραν τινά, καθ' ἣν οὐδεὶς εὑρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰμὴ μόνος ὁ Ἰωσὴφ ἐκτελῶν τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ ὑπηρεσίαν, ἡ πονηρὰ καὶ ἀκόλαστος γυνὴ «*ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν » ἱματίων*» καὶ ἐξεβίαζεν αὐτὸν εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ' ὁ Ἰωσὴφ «*κατα-» λιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, **ἔφυγε**, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω*». Ἰδοὺ ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἁμαρτίας τῆς σαρκός.

Ὀφείλομεν νὰ *προσευχώμεθα*. Καθ' ἣν στιγμήν, Χριστιανέ μου, ἤθελες αἰσθανθῇ ἐν ἑαυτῷ πειρασμὸν οἱονδήποτε παροτρύνοντά σε εἰς ἁμαρτίαν πρᾶξον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνουν καὶ τὰ παιδία, ὅταν αἴφνης ἤθελον ἰδεῖ ἔν τινι ἐξοχῇ ἄγριόν τι θηρίον· Ταῦτα ἀφήνουσιν ἀμέσως τὰ παιγνίδια μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπησχολημένα καὶ ἔντρομα τρέχουσι καὶ καταφεύγουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς αὐτῶν, ἢ διὰ φωνῶν καὶ κραυγῶν καλοῦσι τούτους εἰς βοήθειαν. Τὸ αὐτὸ πράττε καὶ σὺ Χριστιανέ μου ὁσάκις ἀκάθαρτοι λογισμοὶ καὶ ἐπιθυμίαι σάρκικαὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Πρόστρεξον εἰς τὴν προσευχήν, πρόσπεσον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ οὐρανίου Πατρὸς διὰ προσευχῆς θερμῆς καὶ ἐκτενοῦς. Ἡ σοφία, ἡ σύνεσις, ἡ ἁγνεία εἶναι δῶρα, εἶναι χαρίσματα τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ Θεὸς χορηγεῖ ταῦτα εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι διὰ προσευχῆς αἰτοῦνται παρ' αὐτοῦ τὴν θείαν ταύτην δωρεάν. Αὐτὸ τοῦτο ἔπραξε καὶ ὁ Σολομὼν ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος καὶ ἐπεθύμησε νὰ ἀποκτήσῃ καὶ γένηται ἐγκρατὴς τῶν θείων τούτων χαρισμάτων, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος. «*Γνοὺς δὲ ὅτι οὐκ » ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατής, ἐὰν μὴ ὁ Θεὸς δῷ, καὶ τοῦτο δ' ἦν φρονήσεως τὸ » εἰδέναι τίνος ἡ χάρις, ἐνέτυχον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον » ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μου*». Ἄς προσευχώμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πειρασμοῦ καὶ μάλιστα ὅσον σφοδρότερος εἶναι ὁ πειρασμὸς τόσον καὶ ἡ προσευχὴ πρέπει νὰ ἦναι θερμοτέρα καὶ «*ἐξ ὅλης τῆς καρδίας*». Ἐὰν δ' ὁ πειρασμὸς ἀνάπτει σφοδροτέραν τὴν φλόγα τῶν παθῶν, τότε

εἰς τὴν προσευχὴν ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν **νηστείαν,** διότι τὸ γένος τοῦτο τῶν πειρασμῶν τῆς σαρκὸς «*οὐκ ἐκπορεύεται, εἰμὴ ἐν προ-» σευχῇ καὶ νηστείᾳ*»· εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν. Περὶ τῆς ***προσευχῆς καὶ νηστείας*** λέγει καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐπεξηγῶν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου εἶναι αἱ δύο πτέρυγες τῆς ψυχῆς. Τὸ πτηνὸν διὰ τῶν δύο αὐτοῦ πτερύγων ἵσταται εἰς τὰ ὕψη, καὶ ἐφ᾽ ὅσον δύναται νὰ χρησιμοποιῇ ταύτας ὄχι μόνον οὐδένα διατρέχει κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἤθελε παρουσιασθῇ τοιοῦτος δύναται νὰ τὸν ἀποφεύγῃ. Τοὐναντίον συμβαίνει ὅταν ἀδυνατῇ νὰ χρησιμοποιῇ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἢ ὅταν κατέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Χριστιανὸν τὸν προσευχόμενον καὶ νηστεύοντα, οὐδέποτε οὗτος γίνεται δοῦλος τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν, ἐν ᾧ ὁ οὐδέποτε προσευχόμενος οὔτε κατ᾽ οἶκον, οὔτε ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἐν χαρᾷ καὶ θλίψεσιν, οὔτε ἐν ὥρᾳ πειρασμοῦ, οὗτος εὐχερῶς περιπλέκεται ἐντὸς τῶν δικτύων τῆς ἁμαρτίας καὶ μάλιστα τῶν σαρκικῶν ἁμαρτιῶν· «*οὐ γὰρ » ἀδίκως ἐκτείνεται δίκτυα πτερωτοῖς*», ὅπως λέγει ὁ σοφὸς Σολομών.

Ἐκτὸς ὅλων τούτων ὑπάρχει καὶ ἕτερον μέσον, δι᾽ οὗ δυνάμεθα νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ἁμαρτίας τῆς σαρκός· τὸ μέσον δὲ τοῦτο εἶναι καὶ τὸ ἀποτελεσματικώτερον. Διὰ τῆς συχνῆς προσελεύσεως εἰς τὸ μυστήριον τῆς ***Θείας Μεταλήψεως*** δυνάμεθα νὰ τηρῶμεν ἑαυτοὺς ἐν ἁγνείᾳ καὶ καθαριότητι σαρκὸς καὶ πνεύματος. Γρηγόριος ὁ θεολόγος λέγει· «*καθά-» περ λέοντες φλόγα πνέοντες, οὕτω τῆς Ἱερᾶς Τραπέζης ἐξερχόμεθα » φοβεροὶ γινόμενοι τῷ Διαβόλῳ*».—Τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως ὄχι μόνον καθαίρει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ προφυλάσσει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἁμαρτάνειν· ἡ δὲ κοινωνία τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Σωτῆρος ἐμπεδοῖ ἡμᾶς ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ ἁγιότητι τοῦ βίου, ἀρκεῖ ὁ προσερχόμενος εἰς τὰ Ἅγια νὰ ἔχῃ συναίσθησιν τοῦ τί πράττει καὶ νὰ προσέρχηται ἀξίως. Ὁ φρουρὸς καὶ φύλαξ τῆς σωφροσύνης εἰς τοὺς νέους καὶ τὰς παρθένους εἶναι ἡ θεία Μετάληψις, ὅπως λέγει καὶ ὁ Προφήτης Ζαχαρίας· «*εἴ τι ἀγαθὸν καὶ εἴ « τι καλὸν σῖτος νεανίσκους καὶ οἶνος εὐωδιάζει εἰς παρθένους*».

Μὴ ὀκνήσωμεν, Χριστιανοί μου, ἀγαπητοί, νὰ χρησιμοποιήσωμεν ὅλα τὰ μέσα, δι᾽ ὧν θὰ δυνηθῶμεν νὰ κατανικήσωμεν τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, καὶ νὰ ζήσωμεν βίον καθαρὸν καὶ ὅσιον, ἵνα ἐνοικήσῃ ἐν ἡμῖν ὁ Θεὸς καὶ ἐμπεριπατήσῃ καὶ ἀναδείξῃ ἡμᾶς υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς οὐρανίου αὐτοῦ Βασιλείας, ἧς γένοιτο πάντας ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν.